

Hennep versnelt circulaire economie

Het besef om biobased te bouwen dringt bij steeds meer partijen door. Toch staan de ontwikkelingen nog in de kinderschoenen, niet in de laatste plaats omdat de markt de nodige uitdagingen kent. Zo worstelen telers met hun verdienmodel en kopen bouwers nog steeds overwegend in op basis van prijs. Wat zijn de voordelen van dit biobased product?

LOUISE VAN DEN BROEK

Om de circulaire economie een boost te geven, biedt bouwen met vlas en hennep een uitkomst. Maar in hoeverre wordt dit in de praktijk al opgepakt? In een door Building for Good georganiseerde rondetafel laten vertegenwoordigers van marktpartijen hun licht schijnen op de mogelijkheden van biobased bouwen.

Veelzijdig product

Biobased bouwen-expert Gertjan Bruins, directeur Building for Good: "Hennep is een mooie, veelzijdige plant die je volledig kunt benutten. De vezel is te gebruiken voor de isolatie van gebouwen, maar hennep wordt ook gebruikt om bijvoorbeeld een dashboard in een auto te maken. Hennepvezels zijn ook te gebruiken voor papier of textiel. Bloem en blad van de hennepplant kun je weer voor CBD-olie gebruiken. De regels houden dat nog wel tegen in Nederland,

'Henneppanelen zijn uitermate geschikt als vervanger van glas -en steenwol'



Gertjan Bruins: "Gewassen als hennep en vlas groeien het best in landen als Roemenië en Bulgarije

maar in het buitenland gebeurt dat al volop."

Agrariër Kor Hoving, mede-eigenaar van loonbedrijf HS-Agri, verbouwt hennep op een gebied van zo'n honderd hectare. "In het

blad van de hennepplant zit ook veel eiwit. Het is ideaal om als veevoer te gebruiken. Omdat vezelhennep in Nederland onder de Opiumwet valt, mag het alleen nog niet worden gebruikt."

De hennep van Hoving wordt verwerkt door Dunagro, een samenwerking van professionele bedrijven in de hennepindustrie die hun expertise combineren. Het bedrijf, met meer dan 25 jaar ervaring in de hennepindustrie maakt er producten van zoals isolatiematten voor de bouw. Deze zijn honderd procent natuurlijk, dus volledig recyclebaar, en CO₂ negatief. De henneppanelen hebben net als traditionele isolatiematerialen een hoge isolatiewaarde. Maar ze scoren beter op vocht- en temperatuurregulerende eigenschappen, wat zorgt voor een gezonder en prettiger binnenklimaat in een woning. Henneppanelen zijn dus uitermate geschikt als vervanger van glas -en steenwol.

Hennep verbouwen

Uit het onderzoek van ABN AMRO blijkt dat de teelt van hennep bijdraagt aan een meer milieuvriendelijke landbouw. De gewassen kunnen langdurig CO₂ opslaan en maken de bodem waarop ze groeien schoon. Verder is vlas en hennep niet erg afhankelijk van extra bemesting en water. Was de keuze om



hennep te verbouwen een voor de hand liggende voor Hoving? “Je bent altijd op zoek naar het beste voor je bedrijf. Wij kozen voor vezelhennep omdat Dunagro het proces verder uit handen neemt. Zij verwerken het. Maar wij zagen de voordelen van vezelhennep gelijk in. Het is diepwortelend en laat de grond mooi achter.”

Je moet er wel goed over nadenken, stelt Hoving: “Naar een nieuw gewas moet vraag zijn, je moet een afnemer hebben. Die keuze is ook politiek gedreven, want voor duurzame producten krijg je vanuit de EU een toeslag van honderd euro per hectare. Bepaalde gewassen krijgen dus een zetje in de rug. Vlinderbloemigen bijvoorbeeld leveren veel punten op. Vezelhennep heeft op dit moment een hogere opbrengst dan gerst. Dus boeren nemen dat mee in hun besluitvorming. Je moet als agrariër goed kijken naar de mix en per gebied kijken waar biobased verbouwen kansen biedt. Vezelhennep is bijvoorbeeld qua opbrengst in de Veenkoloniën interessant, maar in andere delen van het land is dat veel minder.”

Voedselopbrengst in de knel

Komt de voedselopbrengst in de knel als je biobased gaat verbouwen om er producten van te maken? Nico Wissing, eigenaar van

‘Teelt van hennep draagt bij aan een meer milieuvriendelijke landbouw’

adviesbureau Studio Nico Wissing: “Ons landbouw areaal is 2.2 miljoen hectare, wereldwijd is er iets van 2.5 miljard hectare grond beschikbaar. We hoeven niet te pro-



Kor Hoving: “In het blad van de hennepplant zit ook veel eiwit. Het is ideaal om als veevoer te gebruiken.”

duceren voor de rest van de wereld, dat is onzin. Het is veel slimmer om ons als kennisland te positioneren. Onze rijke delta heeft veel kleigronden, daar kunnen we goed voedsel verbouwen.”

Gertjan Bruins vult aan dat het sowieso onverstandig is alle biobased producten uit Nederland te halen. “Gewassen als hennep en vlas groeien het best in landen als Roemenië en Bulgarije. De grond is er armer en zorgt er voor meer winst dan hier. Als je het lokaal niet kan krijgen in de keten, dan moet je het over de grens zoeken. Het moet haalbaar en schaalbaar zijn.”

Productielandschappen

Wel kun je volgens Nico Wissing met biobased verbouwen in ons land krachtige productielandschappen creëren. “Biobased verrijkt dan de akkerbouw. Je hebt geen monoculturen meer, je gebruikt de grond niet eenzijdig. Het is landschapsherstel en helpt je land klimaatbestendig te maken. Ik zie bijvoorbeeld mooie kansen als je gebieden gaat vernatten. Veel gebieden worden



Over Building for Good

Building for Good maakt onder meer duurzame bestemmingsplannen voor overheden en LCA's voor bedrijven. Een LCA (Life Cycle Analysis) is een methode voor het in kaart brengen van de invloed van producten en menselijke activiteiten op het milieu. Verder helpt Building for Good helpt agrariërs om een businessmodel in te richten voor biobased gewassen.

nu namelijk kunstmatig drooggelegd door waterschappen om boeren te kunnen laten boeren. In de rafelranden en in natte gebieden kun je vervolgens producten gaan verbouwen die er ook thuishoren. Dat kan een mooie impuls zijn voor de biobased economie.”

Kapitaliseren

De woorden van de experts worden bevestigd door het ABN AMRO-onderzoek. Het is in Nederland puzzelen met de beschikbare grond. Voor serieuze opschaling van de teelt van gewassen voor bouw- en isolatietoepassingen wordt gesproken over een uitbreiding van het huidige areaal van circa 5.000 hectare naar zo'n 50.000 hectare in 2023.

Dit roept de vraag op hoe kun je de circulaire economie het beste kunt versnellen. “In de eerste plaats door de waarde van groen beter te duiden”, denkt Wissing. “We moeten het groen gaan kapitaliseren. Je kunt voor een boom een financiële waarde berekenen. Sommige gemeenten doen dat al. Een boom heeft veel voordelen. Het zorgt



Nico Wissing: “Biobased verbouwen verrijkt de akkerbouw”

voor schone lucht, het slaat CO₂ op en laat herbruikbaar bouw materiaal na. Als laatste stap kun je het weer uitstrooien in de natuur. Dan heb je het cirkeltje rond. Verder kunnen we onze kennis van de duurzame landbouw overdragen naar andere landen. Dat is een nieuw, mooi verdienmodel.”

Gertjan Bruins ziet voor de bouwsector ook nog wat aandachtspunten: “Ik raad aan nog eens goed naar het Bouwbesluit en de wetgeving met betrekking tot isolatie-eisen te kijken. Zo heeft het meerwaarde indien je bij biobased isoleren ook de pluspunten

meeweegt, denk aan zaken als vochtregulatie en geluidsisolatie.”

Kor Hoving: “Als je iets wil, moet je altijd zoeken naar een gezamenlijk belang. We hebben zulke mooie producten beschikbaar. Er zijn veel kansen. Marktpartijen en overheden kunnen hand in hand met de landbouw mooie stappen gaan maken.”



* Het ABN AMRO rapport: ‘Vezelrijke verduurzaming - Toepassing van vlas en hennep biedt kansen voor landbouw en bouw.’ verscheen in juli 2023.

Andere gewassen

Een gewas als hennep is goed toepasbaar omdat in principe de hele plant gebruikt kan worden. Gewassen als miscanthus (olifantsgras), zonnekroon en lisdodde, hebben weliswaar gunstige eigenschappen, maar de teelt hiervan is op grote schaal vaak niet realistisch. Bij de lisdodde is slechts een klein deel van de plant geschikt voor verwerking. Miscanthus is in theorie veelbelovend, maar het gebrek aan bestaande marktstructuren maakt grootschalige teelt en verwerking lastig.

